

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Warszawa, dnia

27 MAR 2012

DOZ-OAiK-6700/817/09[KP-17/12]

Decyzja

Po wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie skreślenia z rejestru zabytków układu ruralistycznego wsi Karwieńskie Błota I i II, wpisanego do tego rejestru wraz z otoczeniem pod nr A-1060 (obecny numer: A-1760), decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17 czerwca 2005 r., l.dz. WKZ-5340/3/92/8, utrzymaną w mocy decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 listopada 2005 r., l.dz. DOZ-EJ-62d/05 - działając na podstawie art. 13, art. 89 pkt 1 i art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390) oraz art. 18 pkt 1 i art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego

orzekam:

odmówić skreślenia z rejestru zabytków układu ruralistycznego wsi Karwieńskie Błota I i II, wpisanego do rejestru zabytków wraz z otoczeniem pod nr A-1060 (obecny numer: A-1760), decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17 czerwca 2005 r., utrzymaną w mocy decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 listopada 2005 r., l.dz. DOZ-EJ-62d/05.

Uzasadnienie

Jak wynika z akt postępowania, decyzją z dnia 17 czerwca 2005 r., l.dz. WKZ-5340/3/92/8, Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał do rejestru zabytków układ ruralistyczny wsi Karwieńskie Błota I i II wraz z otoczeniem. Z uzasadnienia tej decyzji wynika, że organ pierwszej instancji w celu udokumentowania wartości naukowych, historycznych i artystycznych terenu, przeprowadził obszerne postępowanie wyjaśniające. Wynikiem tego są znajdujące się w aktach sprawy opinie i opracowania, m.in. :

- a) dr arch. Bogna Lipińska – „Opinia dotycząca wartości zabytkowych, kulturowych i krajobrazowych wsi Karwieńskie Błota, gm. Krokowa” ;
- b) prof. dr arch. Jan Bogdanowski – „Opinia dotycząca zabytkowego krajobrazu wsi Karwieńskie Błota”;
- c) prof. dr hab. Andrzej Marsz – „Opinia w sprawie wartości przyrodniczo – kulturowych polderu Karwieńskich Błot”;
- d) dr inż. Kazimierz Cebulak – „Polderowy system ochrony przeciwpowodziowej i melioracji Karwieńskich Błot dobrem kultury technicznej w gminie Krokowa na Wybrzeżu Kaszubskim”;
- e) dr inż. arch. Elżbieta Raszeja – „Wytyczne do zagospodarowania wsi Karwieńskie Błota”;
- f) dr hab. inż. arch. Zbigniew Myczkowski – „Opinia w sprawie przedmiotu, rodzaju i zasięgu terytorialnego ochrony konserwatorskiej układu ruralistycznego wsi Karwieńskie Błota I i II”;

g) KOBiDZ, „Studium historyczno – ruralistyczno – krajobrazowego wsi Karwieńskie Błota, gmina Krokowa;

h) dr inż. arch. Zbigniew Myczkowski – „Opinia w sprawie >Studium historyczno – ruralistyczno – krajobrazowego wsi Karwieńskie Błota, gmina Krokowa<”.

W uzasadnieniu tej decyzji, organ pierwszej instancji ustalił, że obszar na którym zostały założone Karwieńskie Błota leżał w rozległym paśmie podmokłych gruntów ciągnących się równoległe do morza. W 1599 r. starosta pucki sprowadził na te tereny osadników z Fryzji i wystawił przywilej lokacyjny dla wsi Karwieńskie Błota, a w zamian za przywilej dzierżawy wystawiony na 60 lat, osadnicy fryzyjscy otrzymali grunt zwolniony od podatków z zadaniem osuszenia i zagospodarowania bagiennego terenu nadmorskiego oraz zalesienia części wydm południowych. Przed rozplanowaniem osady osuszono teren wprowadzając regularną sieć kanałów odwadniających, a także utwardzono grunt pod tereny budowlane i uprawne. System melioracyjny składał się z kanałów odpływowych i zbiorczych, zewnętrznych i wewnętrznych oraz sieci rowów. Kanały zewnętrzne szersze, ujęte groblami, wyznaczały jednocześnie granice wsi. Dwa z nich poprowadzono prostopadle do brzegu morskiego, zaś dwa równoległe do brzegu morskiego. Kanały wewnętrzne, o przebiegu równoległym, oddzielały poldery od terenu siedlisk. W strukturę kanałów wpisano układ drożny w kształcie rzędówki bagiennej, oparty na dwóch równoległych drogach wyznaczających rząd I i II zabudowy, rozdzielonych polderami. Przy wytyczeniu drogi rzędu pierwszego wykorzystano naturalne wzniesienie terenu, zabudowa rzędu pierwszego była jednostronna, zabudowa rzędu drugiego obustronna i naprzemianległa. Poldery podzielono prostopadle biegnącymi rowami na długie regularne działki, jednocześnie wyznaczając też teren wyłączony spod upraw w narożniku p-d-wsch. W środkowej części zabudowy pierwszego rzędu powstał cmentarz (wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 24 kwietnia 1990 r.). Obowiązek utrzymania sprawnego systemu melioracyjnego spoczywał na mieszkańcach, w 1900 r. wzniesiono wał ochronny od strony południowej, a od 1926 r. działa na terenie wsi spółka melioracyjna, reaktywowana po wojnie, której dziełem była gruntowna renowacja systemu melioracyjnego, zakończona na początku lat 60 – tych XX wieku. Dzięki tym działaniom historyczny układ przestrzenny wsi zachował pierwotny kształt, zarówno w zakresie granic, wyznaczonych kanałami odpływowymi i zbiorczymi z groblą, a także układu drożnego dwiema równoległymi drogami, skupiającymi zabudowę I i II rzędu, pozostała także wewnętrzna sieć kanałów, z których główne biegą równoległe do rzędów zabudowy, a prostopadle rozdzielają rozległe poldery na długie parcele. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków podkreślił, że Karwieńskie Błota I i II to jedyny przykład nadmorskiej osady typu " o." w Polsce, o ponad czterystuletniej metryce, z zachowaną strukturą przestrzenną rzędówki bagiennej stanowiącej nie tylko świadectwo XVI – wiecznej kultury technicznej, lecz również przykład wspólnoty działań osadniczych na terenie północnej Europy. Niezwykłość zastosowanego rozwiązania polegała na umiejętnym powiązaniu niezbędnego dla funkcjonowania wsi systemu melioracyjnego z regularnym i starannie zakomponowanym układem przestrzennym osady, harmonijnie wpisanym w nadmorski krajobraz. Ponadto, na mocy ww. decyzji, w celu jak najlepszej ekspozycji, a także ochrony wartości widokowych układu ruralistycznego wyznaczono, jako otoczenie zabytku, tereny niezalesione i w większej części niezabudowane wzdłuż granic wschodniej i zachodniej. Rozległy i równinny teren otoczenia stwarza możliwość prezentacji otwarcia widokowego na panoramę wsi. Zaznaczono, że obszary otoczenia powiązane są historycznie ze wsią Karwieńskie Błota – część wschodnia obejmuje dawną wieś Karwieński Dwór (włączoną administracyjnie w 1893 r. w obręb Karwieńskich Błot), a część zachodnia otoczenia, to grunty sąsiadujących wsi Koźlinki i Widowa, związanych z wsią Karwieńskie Błota długoletnimi dzierżawami gruntów.

Od powyższej decyzji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wiczyści użytkownicy i właściciele gruntów położonych na terenie objętym wpisem do rejestru

zabytków złożyli 139 odwołań, zarzucając głównie naruszenie prawa procesowego, polegające na nieprawidłowym zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, które toczy się od 1992 r., doręczeniu decyzji przez obwieszczenie, wadliwym przeprowadzeniu postępowania dowodowego, a także naruszenie prawa materialnego - art. 3 ust. 1 i 2 w zw. z art.6 ust.1 pkt 1 lit.b ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami poprzez objęcie wpisem do rejestru nieruchomości, które – zdaniem odwołujących się – utraciły wartości historyczne i zabytkowe na skutek przekształceń i podziałów.

Decyzja ta została w dniu 18 listopada 2005 r. utrzymana w mocy przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W uzasadnieniu swojej decyzji, Minister podzielił ocenę organu pierwszej instancji, że w skali europejskiej tylko ta właśnie, położona na polskim Wybrzeżu wieś, posiada tak wyjątkową genezę historyczną, wielowiekową tradycję i tak długi czas trwania bez znaczącego przekształcenia przestrzennego. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, odnosząc się do zarzutów zawartych w odwołaniach uznał, że są one nietrafne. Co do zarzutu objęcia ochroną przez wpis do rejestru zabytków układu ruralistycznego wsi w granicach historycznych, która poprzez przekształcenia utraciła wartości zabytkowe, organ odwoławczy stwierdził, że polder Karwieńskich Błot po II wojnie światowej, w 1957 r., uległ częściowej przebudowie i modernizacji systemu ochrony przeciwpowodziowej i melioracji, jednakże w 1966 r. zrealizowano nowy projekt modernizacji polderu, mający charakter rewaloryzacyjny, polegający na renowacji sieci melioracyjnej, a więc przywróceniu i utrwaleniu systemu w jego pierwotnym charakterze. Obszar wsi, zwłaszcza w części północnej, w ostatnim dziesięcioleciu, został znacznie przekształcony poprzez parcelację, sprzedaż gruntów rolnych (zmeliorowanych łąk) i nielegalną zmianę sposobu użytkowania tych gruntów, nadal jednak czytelny jest historycznie wytyczony podział na rozłogi, stanowiący najistotniejszą cechę kompozycyjną w całym układzie przestrzennym założenia ruralistycznego.

Na ww. decyzję Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wnieśli Gmina Krokowa, a także właściciele nieruchomości położonych na terenie wpisanym do rejestru zabytków. Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2007 r., sygn. akt I SA/Wa 334/06, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargi wniesione na ww. decyzję Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego stwierdzając, że znajdujące się w aktach administracyjnych sprawy opinie, rozpoznania monograficzne, ekspertyzy i studia historyczne dawały, podstawy do objęcia terenu Karwieńskich Błot ochroną konserwatorską. Ze wszystkich znajdujących się w aktach administracyjnych opinii jednoznacznie wynika, że wartości historyczne, ruralistyczne i krajobrazowe Karwieńskich Błot pozwalają na uznanie tego obszaru za zabytek w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zarzuty skarg dotyczące naruszenia przez organ art. 3 ust.1 i 2 oraz art.6 ust.1 pkt 1 lit b tej ustawy, sprowadzają się do twierdzenia skarżących, że organ błędnie przyjął i z naruszeniem wymienionych przepisów objął wpisem przedmiotowy teren i otoczenie do rejestru zabytków, gdyż poprzez przekształcenia i podziały geodezyjne nieruchomości znajdujące się na tym terenie utraciły jakikolwiek związek z układem ruralistycznym, a z takim stanowiskiem, zdaniem Sądu, nie można się zgodzić. WSA powołał szereg twierdzeń zawartych w wykonanych w sprawie opiniach, podsumowując ich treść stwierdzeniem, odnoszącym się przede wszystkim do tego, że na skutek przekształceń zabytek przestał istnieć: „W kontekście zebranych w sprawie opinii, z których w sposób jednoznaczny wynika, że wieś Karwieńskie Błota posiada wyjątkową genezę historyczną, wielowiekową tradycję i unikatowo długi czas przetrwania bez zniekształcenia przestrzennego (...), powoływane przez skarżących oświadczenie inż. J. Nurzyńskiego, zawarte w liście do sołtysa wsi Karwieńskie Błota, a dotyczące przebudowy systemu melioracyjnego i stwierdzające, że po >olendrach< prawie nic nie zostało<, pozostaje w sprzeczności ze wszystkimi pozostałymi opiniami znajdującymi

się w aktach sprawy, w tym również z opiniami specjalistów z zakresu architektury krajobrazu. To uprawniało organ do wydania decyzji właśnie w oparciu o pozostałe, poza oświadczeniem inż. Nurzyńskiego, opinie wydane w sprawie (...)”. Podsumowując swoje wywody, Sąd stwierdził, iż wydane w sprawie decyzje są zgodne zarówno z przepisami prawa materialnego jak również z przepisami postępowania administracyjnego, a wszystkie zarzuty skarg złożonych w sprawie są niezasadne.

Od wyroku tego Gmina Krokowa a także właściciele nieruchomości położonych na terenie wpisanym do rejestru zabytków złożyli skargi kasacyjne. Naczelny Sąd Administracyjny, wyrokiem z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1635/07, oddalił skargi kasacyjne od orzeczenia Sądu pierwszej instancji.

Pismem z dnia 24 sierpnia 2009 r., Stowarzyszenie na rzecz ochrony właścicieli działek oraz zagospodarowania terenu Karwieńskie Błota II, zwróciło się z prośbą o „pomoc w rozwiązaniu problemu społecznego dotyczącego prawnych właścicieli działek położonych we wsi Karwieńskie Błota I i II”, przedstawiając argumenty, które, jego zdaniem, przemawiają za skreśleniem tego zabytku z rejestru. W szczególności Stowarzyszenie wskazało na naruszenie procedur podczas wpisu, niewyjaśnienie podstawowych faktów mających znaczenie dla postępowania, niedokonanie oceny, czy obszar rzeczywiście ma cechy zabytku, pominięcie opinii stwierdzających, że na terenie Karwieńskich Błot nie ma zabytku w rozmiarach takich jak obszar wpisany do rejestru oraz na fakt, że dokonanie wpisu przedmiotowego układu ruralistycznego narusza art. 64 ust. 2 i ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 20 października 2010 r., organ ochrony zabytków wyższego stopnia zawiadomił o wszczęciu z urzędu postępowania w tej sprawie, a w dniu 18 listopada 2010 r. odbyły się oględziny terenu wpisanego do rejestru zabytków. Z oględzin sporządzono protokoły, a także dokumentację fotograficzną, a następnie – opinię, której przedmiotem jest ocena konserwatorska wartości zachowanego historycznego krajobrazu kulturowego pod względem możliwości skreślenia z rejestru zabytków układu ruralistycznego wsi Karwieńskie Błota I i II. Opinię sporządził dr inż. arch. krajobrazu Maciej Świątkowski, pracownik Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków (obecnie: Narodowy Instytut Dziedzictwa).

Po przeprowadzeniu postępowania organ stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 13 ust.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek wpisany do rejestru, który uległ zniszczeniu w stopniu powodującym utratę jego wartości historycznej, artystycznej lub naukowej albo którego wartość będąca podstawą wydania decyzji o wpisie do rejestru nie została potwierdzona w nowych ustaleniach naukowych, zostaje skreślony z rejestru, przy czym przepis ten stosuje się również do skreślenia z rejestru części zabytku. Przepis ust. 5 tego artykułu stanowi, że skreślenie z rejestru następuje na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a postępowanie w tej sprawie wszczyna się z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy (ust.6).

Przesłanki skreślenia zabytku z rejestru są określone w sposób wyczerpujący i nie jest możliwe dokonanie tego skreślenia z przyczyn innych niż wskazane w powołanym przepisie. Oceniając, czy w odniesieniu do konkretnego zabytku lub jego części, zaistniały przesłanki do skreślenia z rejestru, organ właściwy jest zobowiązany wziąć pod uwagę przedmiot ochrony, powody objęcia ochroną danego obszaru lub obiektu oraz jego aktualny stan zachowania. Należy przy tym dodać, że w świetle normy zawartej w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w ramach postępowania w sprawie skreślenia z rejestru zabytku lub jego części, **nie dokonuje oceny decyzji wpisującej zabytek do rejestru**, a jedynie bada, czy została spełniona jedna z dwóch przesłanek uzasadniających skreślenie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, przedmiotem ochrony mogą być zabytki nieruchome będące układami ruralistycznym. Układ taki, jako osobny przedmiot ochrony konserwatorskiej, został wymieniony obok innych zabytków nieruchomych, które mogą potencjalnie stanowić jego elementy. Konsekwencją tego rozróżnienia jest przepis art. 9 ust. 3 tej ustawy, zgodnie z którym wpis do rejestru zabytków historycznego układu ruralistycznego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołu zabytków nieruchomych. Z przepisu art. 3 pkt 12 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wynika natomiast, że historyczny układ ruralistyczny to przestrzenne założenie wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg. Brzmienie powołanych powyżej przepisów uzasadnia wniosek, że przedmiotem ochrony w przypadku układu ruralistycznego jest pewna kompozycja, zamknięta w określonych granicach, składająca się z różnorodnych, w tym współczesnych, elementów, posiadająca wartości historyczne, naukowe lub artystyczne.

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przede wszystkim z ww. opinii oraz dokumentacji fotograficznej wynika, iż wieś Karwieńskie Błota I i II oraz obszar terenów otaczających, związanych przestrzennie i krajobrazowo, stanowi spójny i jednorodny krajobraz kulturowy i układ ruralistyczny o charakterze rolniczym i osadniczym, w którym zapisane są i utrwalone, typowe dla kultury osiedlonych na bagiennym polderze menonitów fryzyjskich formy zagospodarowania terenu. Są to: grawitacyjny, obecnie w części zmodernizowany, system rowów melioracyjnych, wyznaczający charakterystyczny podział własnościowy i funkcjonalny gruntów, charakterystyczne formy ukształtowania zabudowy wsi, zabudowy siedlisk i architektury.

Obszar historycznie lokowanej wsi Karwieńskie Błota zamykał się w wyraźnych granicach terenowych, które wyznaczały: od północy brzeg morski i wydmy, od południa droga przebiegająca na granicy linii wzniesień, od wschodu linia uregulowanej do postaci kanału rzeki Karwianki, od zachodu natomiast – linia kanału zbiorczego z groblami. Ramy sieci melioracyjnej wyznaczały kanały główne tnące poldery na łany w kierunku północ-południe i kanały zbiorcze po wschodniej i zachodniej stronie polderu. Pozostałe melioracje, tnące poprzecznie poszczególne łany w nieregularną siatkę, były kopane w miarę potrzeb. Układ zabudowy wsi natomiast, układał się rzędami skupionymi wzdłuż dwóch głównych dróg. Porównując istniejący stan zachowania z archiwalnym planem wsi Karwieńskie Błota i porównując następnie współczesną mapę systemu melioracyjnego obszaru Karwieńskich Błot z archiwalnym planem wsi i układem rowów odwadniających, tworzących oryginalny, historyczny system melioracyjny stwierdzono, że stan aktualny, z niewielkimi zmianami wprowadzonymi w latach 1957 i 1966 odpowiada w pełni stanowi historycznemu. Wprowadzone zmiany polegają przede wszystkim na powiększeniu przekrojów istniejących rowów, zaniechaniu drobnej melioracji poprzecznej w granicach wydzielonych łanów i przekształceniu dawnego systemu grawitacyjnego odprowadzania wody na system wspomagany mechanicznie. Odnosząc się do dokonanych przekształceń w systemie melioracji wsi Karwieńskie Błota, należy stwierdzić, że jak słusznie wskazano w opinii, system ten opiera się na pierwotnym systemie założonym przez osadników w XVII-XVIII w. i rozbudowanym w XIX w., aczkolwiek wykorzystuje on techniki i technologie współczesne. Fakt ten potwierdza przedłożona do akt sprawy mapa.

Ze znajdujących się w aktach sprawy map oraz ustaleń poczynionych podczas oględzin wynika, że w obrębie pierwotnych łanów dokonano podziałów na małe działki, wykorzystywane na cele rekreacyjne, ogrodzone i zabudowane substandardowymi domkami letniskowymi, z nową szatą roślinną. W obrębie dawnych łanów i wzdłuż głównych rowów

odwadniających następują naturalna sukcesja drzew i krzewów, zajmujących dotychczasowe grunty orne i pastwiska. Na poszczególnych działkach dochodzi do zasypywania drobnych rowów melioracyjnych, co powoduje podniesienie poziomu wody gruntowej, co z kolei skutkuje nawożeniem gruntu w celu podwyższenia podmokłego terenu.

Dokumentacja fotograficzna sporządzona podczas oględzin, a także powszechnie dostępne w Internecie zdjęcia satelitarne terenu wsi wskazują, że w pełni zachowana jest dawna przestrzeń obu polderów Karwieńskich Błot, z wyraźnymi, historycznie udokumentowanymi granicami skrajnych rowów odwadniających i oryginalnym układem dwóch dróg wyznaczających linie osadnictwa I i II rzędu. Zachowane są nieliczne zabudowania mieszkalne i gospodarcze z XIX w. Część zabudowy rządowej, kalenicowej, utrzymuje swój historyczny charakter, pewną dysharmonię w prowadzących budynki coraz liczniej sytuowane szczytem do drogi.

Powyżej opisane zmiany nie stanowią zatem podstawy do przyjęcia, że układ ruralistyczny wsi Karwieńskie Błota I i II uległ zniszczeniu w stopniu powodującym utratę wartości będących podstawą wpisu do rejestru zabytków, ani też wartości te nie zostały podważone w nowych ustaleniach naukowych. Zachowane są jego cechy charakterystyczne, wyróżniające, tj. historyczny układ przestrzenny wsi w granicach wyznaczonych kanałami odpływowymi i zbiorczymi z groblą, układ drożny z dwiema równoległymi drogami, skupiającymi zabudowę I i II rzędu, a także wewnętrzna sieć kanałów, z których główne biegną równoległe do rzędów zabudowy, a biegnące prostopadle rozdzielają rozległe poldery na długie parcele. Czytelny pozostaje rozłóg (tj. rozmieszczenie pól w gospodarstwach), ukształtowany w formie łańców opartych na module łańców holenderskich.

Odnosząc się do zarzutów i argumentów podnoszonych przez strony postępowania, należy stwierdzić, że dotyczyły one:

- a) wad formalnych i merytorycznych decyzji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z dnia 17 czerwca 2005 r., l.dz. WKZ-5340/3/92/8, a przede wszystkim braku cech zabytkowych terenu wobec dokonanych przekształceń własnościowych i geodezyjnych dokonanych w latach 80. i 90. XX w., a także przekształceń systemu melioracyjnego dokonanych w latach 60.,
- b) wad formalnych i merytorycznych opinii z dnia 18 listopada 2010 r. – w tym:
 - sposobu udostępnienia opinii – trudności z odnalezieniem tekstu na podanych stronach internetowych, udostępniono jedynie treść opinii, bez dokumentów, na podstawie których została wydana,
 - braku podpisu pod opinią,
 - daty opinii,
 - pomyłki w dacie decyzji o wpisie zabytku do rejestru (rok 2005, a nie 2007, jak podano w opinii) oraz w nazwisku autora pisma z 1998 r., dotyczącego robót melioracyjnych prowadzonych w latach 50. i 60. XX w. (Nurzyński a nie „Nurowski” jak podano w opinii),
 - nieuwzględnienia przy sporządzaniu opinii pisma Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego,
 - oparcie opinii na dokumentach nieaktualnych, m.in., na nieobowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz na dokumentach stanowiących materiał dowodowy przy wydawaniu decyzji o wpisie ww. układu ruralistycznego w Karwieńskich Błotach; opinia, zdaniem Stron, powtarza tezy tej decyzji; ponadto Strony podjęły polemikę z ustaleniami opinii,
- c) niewzględnienia interesu właścicieli nieruchomości na terenie Karwieńskich Błot – zarówno przy wpisie zabytku do rejestru, jak i w postępowaniu niniejszym oraz w toku opracowywania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W świetle powołanych powyżej przepisów należy wyjaśnić, że przedmiotem niniejszego postępowania nie jest badanie prawidłowości decyzji o wpisie układu ruralistycznego Karwieńskich Błot do rejestru zabytków. Wydane w tej sprawie decyzje organów ochrony zabytków obu instancji, były już przedmiotem kontroli ze strony Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. Wyroki Sądów Administracyjnych potwierdziły prawidłowość decyzji wydanych w przedmiocie wpisu do rejestru zabytków układu ruralistycznych wsi Karwieńskie Błota I i II wraz z otoczeniem. Kwestia wpływu przekształceń dokonanych na ww. terenie w latach 50., 60. 80. i 90. XX w. (modernizacja systemu melioracyjnego, podziały geodezyjne, zmiany własnościowe itp.), była zatem rozpatrywana w ramach postępowań w sprawie wpisu układu ruralistycznego do rejestru zabytków.

Decyzja Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 17 czerwca 2005 r. i wskazane w niej okoliczności stanowią natomiast swoisty punkt wyjścia w postępowaniu w sprawie skreślenia obiektu lub obszaru z rejestru zabytków, gdyż ustalane jest w nim, czy, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek, od momentu wpisu do rejestru, utracił na skutek zniszczenia swoje wartości oraz czy wartości będące podstawą wpisu zostały zakwestionowane w nowych ustaleniach naukowych. Zbadanie zaistnienia tych przesłanek w konkretnej sprawie wymaga ustalenia i wskazania przyczyn, które zadecydowały o dokonaniu wpisu konkretnego obiektu lub obszaru do rejestru. Z tych powodów, fakt powołania w ww. opinii Macieja Świątkowskiego treści uzasadnienia decyzji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz dokumentów stanowiących materiał dowodowy, w oparciu o który została wydana, nie stanowi naruszenia przepisów prawa. Dodać w tym miejscu należy także, iż wskazanie w tej opinii błędnej daty ww. decyzji oraz niewłaściwego nazwiska autora pisma z roku 1998, adresowanego do Pana Zygmunta Ceszke, nie przesądza o wadliwości tej opinii. Ponadto trzeba wyjaśnić, że w aktach sprawy znajduje się egzemplarz podpisany przez jej autora, tj. Macieja Świątkowskiego o treści takiej samej, jak przytoczona przez Strony postępowania. Strony mogły się przy tym zapoznać z oryginalnymi aktami, w terminie wskazanym w piśmie Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków z dnia 21 grudnia 2010 r.

Odnosząc się do podejmowanych przez Strony postępowania polemik z ustaleniami opinii, trzeba wyjaśnić, że należy wyjaśnić, że opinia specjalistyczna, wydana w toku postępowania nie wiąże organu i podlega ocenie na równi z innymi dowodami. Ustalenia zawarte w tej opinii znajdują potwierdzenie w innych dowodach, w szczególności w znajdujących się w aktach sprawy mapach, zdjęciach, a także powszechnie dostępnych zdjęciach satelitarnych.

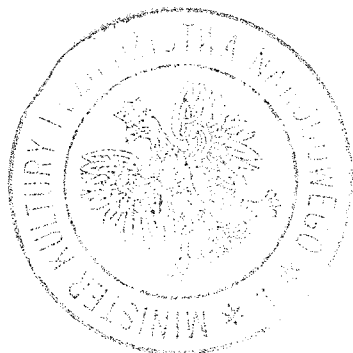
Z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wynika również, że powody społeczne nie mogą stanowić podstawy do skreślenia zabytku z rejestru. Przedmiotem postępowania w tej sprawie nie może być również zasadność warunków konserwatorskich do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Właściciele nieruchomości położonych na obszarze układu ruralistycznego wpisanego do rejestru zabytków podnosili także w toku niniejszego postępowania, iż na terenie poszczególnych działek nie ma zabytków. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że sprawa przedmiotowa dotyczy skreślenia z rejestru zabytków układu stanowiącego pewną całość. Sprawy skreślenia poszczególnych działek, składających się na tę całość rozstrzygane są w osobnych postępowaniach, podobnie jak wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji o wpisie terenu Karwieńskich Błot I i II do rejestru zabytków.

W tym stanie rzeczy, z uwagi na brak przesłanek skreślenia części zabytku z rejestru, wskazanych w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należało orzec jak w rozstrzygnięciu.

Strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia

doręczenia decyzji, stosownie do przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego

Z up. MINISTERSTWA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
SEKRETARZ STANU
GENERAŁNY
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
Piotr Zuchowski

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Krokowa, 84-110 Krokowa, ul. Szkolna 2
- ② właściciele i użytkownicy wieczystości nieruchomości – w drodze obwieszczenia lub w inny zwyczajowo przyjęty w gminie Krokowa sposób publicznego ogłoszenia – zawiadomienie będzie uważane za doręczone po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia, zgodnie z art. 49 kpa i art. 94 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
3. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku, ul. Kotwiczników 20, 80-881 Gdańsk
4. aa

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa